

26.3.2010

Oppimisen työkalut

TREENIPÄIVÄKIRJA

Jukka Hassinen (toim.), Partus Oy

Treenipäiväkirja on ajattelua jäsentävä muistiinpanoväline, “oppimispäiväkirja”. Se on päiväkirja, johon merkitään ylös erilaiset oppimistapahtumat ja –kokemukset sekä muistiinpanoja siitä, millaisia ajatuksia tapahtumat antoivat. Historialliset merkkihenkilöt, kuten Darwin, Edison, Faraday ja Newton pitivät muistikirjaa toiminnastaan ja pyrkivät näin tehostamaan omaa oppimistaan. Miksi et siis sinäkin?

Treenipäiväkirja voi olla kaikenkattava, jolloin se sisältää kaikki opitut asiat, olivatpa ne sitten syntyneet tietoisesti valituissa ja järjestetyissä oppimistilanteissa (esimerkiksi seminaareissa ja konferensseissa) tai eteen tulevissa äkkinäisissä tilanteissa (esimerkiksi oivalluksina kävelylenkillä).

Yksinkertainen tapa kirjoittaa treenipäiväkirjaa on se, että ensin kirjoitat ylös oppimistapahtuman nimen ja sitten jäsentelet ylös asiat, joita opit tapahtumasta. Lisäksi merkintään voi kirjoittaa, mihin opit johtavat ja millaisia asioita tulisi oppia lisää.

Oppiminen ei suoranaisesti “ala” tai “lopu” jossakin tietyissä pisteessä. Opimme koko ajan. Opimme myös uusia asioita toistuvista tilanteista. Esimerkiksi hyvän kirjan lukeminen toiseen kertaan saattaa antaa täysin uudenlaisia ideoita ja oppeja kuin ensimmäinen lukukerta antoi. Oppimista kun ei voida “rutistaa ulos” yhdessä tapahtumassa. Treenipäiväkirja antaa mahdollisuuden analysoida kirjallisesti jatkuvaa oppimista ja vertailla, kuinka omat käsitykset muuttuvat matkan varrella. Se kiinnittää huomion ajankohtaisiin seikkoihin ja pakottaa positiivisella tavalla miettimään jo tuttuja asioita uudella tavalla.

26.3.2010

Treenipäiväkirja on oivallinen väline sellaisissa käytännön oppimistilanteissa, joissa tapahtuu jotain kriittistä ja suuntaa muuttavaa. Esimerkiksi onnistuminen tai epäonnistuminen työprojektissa on hyvä analysoida treenipäiväkirjaa käyttäen. Kirjoittamalla ylös asioita muistamme ne paremmin ensi kerralla, kun saman kaltainen tilanne tulee eteen.

Treenipäiväkirja soveltuu myös aikuiskoulutusohjelmiin, joiden suorittaminen edellyttää näyttöjen antamista. Se on dokumentti, jonka voit liittää suoraan tai muokattuna osaksi näyttöaineistoasi.

Partus Oy:n valmennuksissa treenipäiväkirja on aina henkilökohtainen. Voit kuitenkin tehdä sen julkiseksi osittain tai kokonaan omien valintojesi mukaisesti. Sitä ei arvostella tai arvioida valmentajan tai kenenkään muun toimesta, joskin sen julkiset osiot on hyvä liittää osaksi valmennuksissa käytettävää portfolioa tai näyttöaineistoa omien valintojen mukaisesti.

Hyödyt

1. Treenipäiväkirja rohkaisee sinua refleктоimaan oppimiasi asioita. Pohtimalla oppimiasi asioita saatat saada uusia oivalluksia tai pystyt yhdistämään niitä muihin aiheen liittyviin alueisiin.
2. Treenipäiväkirja tekee oppimisestasi näkyvää. Suurin osa kokemistamme oppimistapahtumista on ”hämyisiä” tai vaikeasti jäsenettäviä. Treenipäiväkirja auttaa ymmärtämään niitä ja tekemään niistä selkeämpiä.
3. Treenipäiväkirja kiinnittää huomiosi oppimiseen. Näin et vain tee asioita miettimättä niiden antia sen enempää, vaan kiinnität huomiota tekojesi ja ympärillä tapahtuvien asioiden tuomaan antiin.
4. Pelkkä treenipäiväkirjan kirjoittaminen terästäää ajattelua ja tehostaa asioiden muistamista. Vertauksena voi käyttää ostoslistan tekemistä: vaikka unohtaisimme kauppaan mennessämme kirjoittamamme ostoslistan kotiin, muistamme ostettavat tavarat paremmin kuin jos emme olisi kirjoittaneet ostoslistaa. Treenipäiväkirja ajaa saman asian.

26.3.2010

5. Treenipäiväkirjan ylläpitäminen tuottaa sinulle valmista näyttöaineistoa aikuiskoulutusohjelmiin. Sinun ei tarvitse siis kirjoittaa niin paljon erillisiä näyttödokumentteja, vaan voit käyttää treenipäiväkirjaa suoraan näyttöaineistona.

Mahdolliset kompastuskivet

1. Opittujen asioiden ylös kirjoittaminen vie aikaa. Joskus tällainen kirjoittaminen voi alkaa ”maistua puulta”, jolloin siitä tulee mekaanista kirjoittamista ilman hyötyä. Tämä tulee esiin erityisesti silloin, kun joku muu (esimerkiksi kouluttaja) pakottaa sinut ylläpitämään oppimispäiväkirjaa osana koulutusohjelmaa.
2. Joskus tiettyjen asioiden ylöskirjaaminen ei kerta kaikkiaan ole hyödyllistä. Oppiminen on paljon muutakin kuin tiedon keräämistä tai ideoiden saamista. Treenipäiväkirja ei siis pysty vangitsemaan kaikkea oppimista.
3. Jos oppiminen ei ole suunnattua mihinkään tiettyyn kohteeseen (esimerkiksi: ”Haluan oppia myymään tuotteitani”), voivat ylöskirjatut asiat olla hajanaisia. Tällöin niiden antama oppi saattaa olla (mutta ei välttämättä ole) harhailevaa. Siksi treenipäiväkirjaa kirjoitettaessa olisi hyvä pohtia, kuinka opit liittyvät omiin oppimistavoitteisiin.

Vinkkejä

1. Kun kirjoitat treenipäiväkirjaa, mieti aina, miten kirjoittaminen hyödyttää *sinua* (ei valmentajaa tai kouluttajaa). Kirjoita niistä asioista, joita sinä tarvitset.
2. Treenipäiväkirjan kirjoittaminen on aina vapaaehtoista. Älä kirjoita ”väkisin”.
3. Kirjoita omalla tyylilläsi ja omalla tavallasi. Valmista formaatti ei ole. Käytä listoja, avainsanoja, miellekarttoja, taulukoita ja piirustuksia oman makusi mukaisesti.

26.3.2010

4. Varaa silloin tällöin aikaa palataksesi muistiinpanoihisi ja tarkastaaksesi oppimasi asiat.
5. Käytännössä vanha kunnon muistikirja toimii parhaiten treenipäiväkirjana. Vaikka tietotekniikka tuo mukanaan hienoja high-tech –välineitä muistiinpanojen tekemiseksi, toimii kynä- ja-paperi –tekniikka parhaiten. Paperitavaraa myyvästä kaupasta löytyvät halvimmat muistikirjat. Hienompia (ja kalliimpia) muistikirjoja (esimerkiksi Moleskine -muistikirjat) löytyy kirjakaupoista.

Kirjallisuutta

Tony Buzanin *Make the Most of Your Mind* (Pan Books, 1998) –kirja esittelee käytännönläheisesti mindmap –tekniikan käytön. Tekniikka soveltuu oivallisesti treenipäiväkirjan käytön yhteydessä sellaisille oppijoille, jotka hahmottavat asioita visuaalisesti ja asiayhteyksien kautta.

Ian Cunnighamin, Graham Dawesin ja Ben Bennetin *The Handbook of Work Based Learning* (Gower, 2004) –kirja kuvailee tämän ohjeistuksen kaltaisesti, kuinka treenipäiväkirjaa (*learning log*) voidaan käyttää oppimisen tehostajana. Kirja esittelee myös, kuinka treenipäiväkirja liittyy muihin oppimisvälineisiin ja –tapahtumiin, kuten kirjoittamiseen, reflektointiin ja osaamisen arviointiin.